

Sygn. akt V CSK 582/18

POSTANOWIENIE

Dnia 4 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z wniosku M. S. i A. S.

przy uczestnictwie B. F.

o zasiedzenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 4 czerwca 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestnika

od postanowienia Sądu Okręgowego w B.

z dnia 7 czerwca 2018 r., sygn. akt II Ca [...], II Cz [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. stwierdza, iż wnioskodawcy i uczestnik ponoszą koszty postępowania kasacyjnego związane z udziałem w sprawie.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną uczestnika B. F. od postanowienia Sądu Okręgowego w B. z dnia 7 czerwca 2018 r., sygn. akt II Ca [...] Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecnictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Skarżący zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj. art. 172 k.c. przez jego zastosowanie i stwierdzenie zasiedzenia, w sytuacji gdy uczestnik nabył uprzednio

własność tej nieruchomości na podstawie prawomocnego postanowienia o przysądzeniu własności w trybie art. 998 i n. k.p.c.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący opart na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przesłanka ta nie została spełniona.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002, III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Istotnego zagadnienia prawnego skarżący upatrywał w konieczności wyjaśnienia, czy nabycie własności nieruchomości w trybie art. 998 k.p.c. z uwagi na jego pierwotny charakter, wyklucza następce orzeczenie o nabyciu własności tej nieruchomości przez zasiedzenie w dacie sprzed przysądzenia jej własności.

Przedstawione przez skarżącego zagadnienie prawne nie przystaje do przedmiotu niniejszego postępowania oraz nie uwzględnia charakteru prawnego instytucji zasiedzenia i charakteru orzeczenia sądowego o stwierdzeniu nabycia własności rzeczy przez zasiedzenie. Postanowienie o przysądzeniu na rzecz uczestnika własności nieruchomości zostało wydane w dniu 13 kwietnia 2015 r. Natomiast zasiedzenie przez wnioskodawców A. S. i M. S. na prawach wspólności majątkowej małżeńskiej własności nieruchomości stanowiącej działkę ewidencyjną nr [...] o powierzchni 0,0167 ha, powstałą z podziału nieruchomości stanowiącej działkę ewidencyjną nr [...], nastąpiło z dniem 28 sierpnia 2009 r.

Postanowienie o stwierdzeniu nabycia nieruchomości przez zasiedzenie ma charakter deklaratoryjny, co oznacza, że decydujące znaczenie ma zrealizowanie się przesłanek zasiedzenia w określonej dacie. W rozpoznawanej sprawie nie

wchodziła w rachubę kwestia przerwania biegu zasiedzenia na skutek wszczęcia postępowania egzekucyjnego w stosunku do tej nieruchomości, bowiem termin zasiedzenia upłynął jeszcze przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego. Sąd Najwyższy wyjaśniał już, że bieg terminu zasiedzenia nieruchomości, w stosunku do której została wszczęta egzekucja sądowa świadczeń pieniężnych, przerywa zajęcie w egzekucji z nieruchomości (por. uchwała z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 69/13, OSNC 2014, nr 7-8, poz. 74). Innym natomiast zagadnieniem jest kwestia skutków nabycia w postępowaniu egzekucyjnym nieruchomości, która na przykład, jak w tej sprawie, została wcześniej nabyta wskutek jej zasiedzenia. W tej kwestii również wypowiedział się już Sąd Najwyższy (zob. postanowienia z dnia 13 czerwca 2013 r., IV CSK 666/12, nie publ. i z dnia 9 sierpnia 2001 r., II CKN 181/99, nie publ. oraz wyrok z dnia 30 czerwca 2016 r., I CSK 770/15, nie publ.). Należy zatem rozróżnić charakter formalnoprawny postanowienia o stwierdzeniu nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie od kwestii skutków wynikających następnie (tj. po upływie terminu zasiedzenia) z licytacyjnego nabycia takiej nieruchomości. Skutki nabycia przez zasiedzenie następują z mocy prawa i w ramach postępowania o stwierdzenie zasiedzenia poza zakresem badania sądu są okoliczności, które wystąpiły po dacie zasiedzenia (na przykład w wyroku z dnia 15 kwietnia 2016 r., I CSK 179/15, OSNC-ZD 2018, nr 1, poz. 1, Sąd Najwyższy wskazał, że dopuszczalne jest stwierdzenie na rzecz gminy zasiedzenia nieruchomości stanowiącej drogę z dniem poprzedzającym uzyskanie przez tę nieruchomość statusu drogi gminnej). W konsekwencji, instytucja rękojmi wiary publicznej ksiąg wieczystych nie ma znaczenia dla nabycia nieruchomości przez zasiedzenie w określonej dacie z punktu widzenia okoliczności zaistniałych po upływie terminu zasiedzenia.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., a o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 13 § 2 k.p.c.

Uczestnik zaskarżył także rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2, tj. w odniesieniu do kosztów postępowania za pierwszą instancję. Jednak te kwestie, w przypadku odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie mogą być przedmiotem

rozpoznania przez Sąd Najwyższy (por. art. 394 § 1 pkt 9 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., art. 394¹ § 1 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). Sąd Najwyższy może zmodyfikować rozstrzygnięcie o kosztach postępowania wówczas, gdy jest to konsekwencją rozstrzygnięcia co do istoty sprawy (art. 398¹⁶ k.p.c.).